

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМ. ФЕРЕНЦА РАКОЦІ ІІ**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
VI Всеукраїнської науково-практичної конференції**

**Мукачево
13-14 травня 2021 року**

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від «12» травня 2021 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами VI Всеукраїнської науково-практичної конференції, 13-14 травня 2021 р., Мукачево / Ред.кол. : Т.Д.Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачево : Вид-во МДУ, 2021. – 572 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами VI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти індивідуальної траєкторії професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми розвитку сфери обслуговування, туризму та збереження історико-культурної спадщини, тенденції розвитку сучасного суспільно-політичного та культурно-мистецького простору.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – провідний фахівець ВНТД.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ГУТІЙ А., ЛАЛАК Н. В. До проблеми формування у здобувачів початкової освіти ключових та предметних компетентностей	61
ДЕКЕТ Д. М., КУЗЬМА-КАЧУР М.І. Екскурсія як одна з форм краєзнавчої роботи з учнями початкової школи	63
ДОБОШ О. М., ГОЛИК М.М. Самоосвітня компетентність як педагогічна проблема .	65
ДОБОШ О. М., ДРАБИК У.В. Понятійний і сутнісний зміст контролю й аналізу як функцій управління закладом освіти	67
ДОБОШ О. М. Організація партнерства сім'ї та закладу дошкільної освіти в сучасних умовах	69
ДОБОШ О. М., РУСИН В.І. Наставництво як один із шляхів оптимізації процесу професійної адаптації молодих вихователів ЗДО	72
ДОБОШ О. М., СЕКЕРЕШ Е.В. Професійна компетентність магістрів з дошкільної освіти: аналіз поняття	74
ДОБОШ О. М., СТЕЦЬ А.М. Моніторинг власної професійної діяльності фахівців дошкільної освіти як наукова проблема	76
ДОКТОР К. О., ГРАБ М. В., ПАВЛИК М. А. До проблеми формування математичної компетентності майбутніх учителів початкових класів	78
ДОЧИНЕЦЬ Г.Д., ЧЕКАН О.І. Особливості розвитку емоційної сфери дітей старшого дошкільного віку	80
ДУБОВИЧ М.А., ЧЕКАН О.І. Сенсорний розвиток дошкільників із порушеннями мовлення	83
ДЬОРДЬ К. М., ПИНЗЕНИК О. М. Сутність та структура управлінської культури керівника закладу дошкільної освіти	85
ЖУКОВ І. С., КУШНІР І.І. Забезпечення ефективності інноваційної діяльності у вітчизняних організаціях на основі зарубіжного досвіду	87
КАЛІЙ І. Я. Інклюзивна освіта як сучасний соціально-педагогічний феномен.....	89
КАРЕЛШКОВА Я.С., ФЕНЧАК Л.М. Педагогічна освіта XXI століття: тенденції та перспективи	91
КАРТАШОВА Л.А., ГУШТАН Т.М. Професійний розвиток учителів початкової школи у системі методичної роботи як управлінська проблема	92
КАС'ЯНЕНКО О.М., МОНДИК Т.М. Раннє виявлення і основні напрями профілактики мовленнєвих порушень в перші роки життя дитини	94
КАС'ЯНЕНКО О.М., ПІЧКАР А.В. Сутність та особливості становлення професійної культури майбутнього вихователя	96
КВАК О.О., ТОВКАНЕЦЬ Г.В. Технологія розвитку критичного мислення на уроках в початковій школі	98
КИРЛИК Д. І., МАЙБОРОДА І. Е. Українська народна іграшка як засіб розвитку та національного виховання молодших школярів	100
КОБАЛЬ В.І., ВОВЧОК М.В. Шляхи вдосконалення управління закладом освіти у контексті гендерної політики	102
КОБАЛЬ В.І., КЛІМОВА В.Є. Шляхи соціального становлення особистості молодшого школяра у навчальній діяльності	105
КОБАЛЬ В.І., МИСКО М.І. Стиль взаємодії керівника та підлеглих у закладах освіти: постановка проблеми	107
КОБАЛЬ В.І., ОПРИШ Б.М. Управління розвитком психолого-педагогічної компетентності класного керівника	109
КОБАЛЬ В.І., ТОВТ В.В. Особливості індивідуальної роботи з учнями початкової школи з девіантною поведінкою	111
КОЗЬМА А.А., ТОМАШЕВСЬКА М.О. Теоретичні основи виховання гуманної поведінки у дітей дошкільного віку	113

МОНІТОРИНГ ВЛАСНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК НАУКОВА ПРОБЛЕМА

Сучасний етап розвитку українського суспільства вимагає компетентнісного підходу до професійної підготовки майбутніх фахівців. Це є актуальним в цілому для педагогічних працівників і, зокрема, для вихователів закладів дошкільної освіти. Держава потребує таких фахівців дошкільної освіти, підготовка яких буде відповідати вимогам часу і соціальним запитам. Визнання цього положення посилює увагу до моніторингу як механізму безперервного відстеження професійної діяльності педагога-дошкільника з метою визначення траєкторії його професійного зростання, отримання інформації про стан функціонування освітньої системи та накреслення перспектив оптимізації освітнього процесу. Донедавна діяльність фахівця оцінювалася згідно з рівнем його кваліфікації. На сучасному етапі розвитку української освіти недостатньо володіти певною кваліфікацією, треба бути професійно компетентним, володіти здатністю та уміннями розв'язувати проблеми, що постійно виникають у процесі навчальної діяльності, готовим до самовдосконалення та саморозвитку. Позаяк однією із найважливіших характеристик якості освіти є її відповідність постійно змінним потребам суспільства, в фахівця дошкільної освіти виникає необхідність здійснювати моніторинг власної професійної діяльності.

Результати досліджень О. Белкіна, В. Гузеєва, Г. Єльнікової, С. Кузенкової, Н. Мельникової та ін. науковців дають підстави для твердження, що моніторинг як система організації збирання, опрацювання й поширення інформації про діяльність тієї чи іншої педагогічної системи, тобто вимірювання й оцінювання результатів освітнього процесу, що уможливорює об'єктивність і достовірність його результативності, застосовується у практичній діяльності й відповідно досліджується.

На теоретичному і методологічному рівнях проблему діагностування професійної діяльності вчителя розглядають В. Бондар, Л. Божович, І. Гавриленко, М. Голубєв, О. Киричук, А. Кочетов, Н. Кузьміна, С. Мартиненко, І. Підласий, В. Полонський, О. Савченко, Л. Хомич, Л. Хоружа. Окремі аспекти моніторингової діяльності є предметом розгляду психологів і педагогів, однак процес підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти до моніторингу власної професійної діяльності у закладах вищої освіти вивчений недостатньо.

Поняття «моніторинг» вивчається й використовується в межах різних сфер науково-практичної діяльності, у тому числі педагогічної.

У педагогіці – моніторинг – це форма організації збору, зберігання, обробки і розповсюдження інформації про діяльність педагогічної системи, що забезпечує безперервне стеження за її станом і прогнозуванням розвитку педагогічних систем [1]. В. Кальней і С. Шишов під моніторингом розуміють систему контрольних і діагностичних заходів, які забезпечують контроль динаміки засвоєння школярами освітнього матеріалу та коригування цього процесу. О. Абдуліна, В. Андрєєв, Т. Стефановська визначають моніторинг як діагностику стану процесу освіти. З. Рябова трактує моніторинг як контроль якості навчального процесу. Н. Байдацька, Г. Коджаспірова, Л. Куликова тлумачать моніторинг як регулярне, спеціально організоване систематичне спостереження в динаміці, оцінювання та прогнозування стану навчального процесу з метою отримання необхідної інформації для його коригування й розвитку [2, с.48]. Конструктивними є міркування вчених щодо твердження про те, що педагогічному моніторингу властиві систематичність спостережень і превентивна орієнтованість.

Визначено такі ознаки педагогічного моніторингу, як: системність, систематичність, неперервність, динамічна циклічність, превентивний характер, установлення відповідності досліджуваного об'єкта певним нормам, стандартам, вимогам, реагування на певні зміни [2, с.48].

Моніторинг професійної діяльності фахівців дошкільної освіти є складною системою, яка дозволяє одержувати інформацію про зміст освітнього процесу, форми, методи і прийоми навчання, особливості професійної діяльності педагога. Педагог одночасно є суб'єктом, який може впливати на результативність освітнього процесу, використовуючи перспективний педагогічний досвід, досягнення теорії та практики. Об'єктом моніторингового дослідження можуть бути освітній процес (передбачає вивчення освітнього середовища закладу дошкільної освіти, змісту освіти, навчально-пізнавальної діяльності дітей дошкільного віку) та професійна діяльність вихователя. Під час проведення моніторингу професійної діяльності фахівця дошкільної освіти використовуються теоретичні, емпіричні, методи отримання інформації [3, с. 20].

Беручи за основу дослідження О.Зарудні, можемо констатувати, що моніторинг професійної діяльності фахівців дошкільної освіти є цілеспрямований процес системного й послідовного порівняння, зіставлення, оцінювання наявного стану професійної діяльності вихователя із запланованим (еталоном, стандартом, бажаною моделлю) та прийняття педагогом на цій основі відповідного рішення щодо поточного коригування структури педагогічної діяльності і процесів, що в ній відбуваються [4, с. 17].

Таким чином, від рівня готовності педагога до моніторингу власної професійної діяльності, його практичних умінь і навичок прогнозувати перспективи, окреслювати шляхи професійного самовдосконалення і саморозвитку залежить ефективність освітнього процесу.

Література

1. Касьянова О. М. Факторно-критеріальне моделювання як інструментарій експертизи якості освіти / О. М. Касьянова // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2006. – № 6. – С. 14-18.
2. Дурманенко О. Специфіка моніторингу готовності майбутніх вихователів до роботи в сучасному закладі дошкільної освіти / О. Дурманенко // Педагогічний часопис Волині. - 2019. - № 3. - С. 46-52. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pchv_2019_3_11
3. Зарудня О.М. Особливості проведення моніторингової діяльності вчителя початкової школи // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки : зб. наук. праць. №3. Т.2. К., 2015. С.17–24.
4. Зарудня О. М. Підготовка вчителя початкової школи до моніторингу власної професійної діяльності : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 "Теорія і методика проф. освіти" / Зарудня Ольга Миколаївна ; Київський ун-т ім. Бориса Грінченка. – Захищена 23.10.2018. – Київ, 2018. – 19 с.

УДК 378:373.3.011.3-051:[37.015.31:51:005.336.2]

ДОКТОР К. О., ГРАБ М. В., ПАВЛИК М. А.,
ВСП «Гуманітарно-педагогічний коледж МДУ»

ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Затвердження Концепції «Нова українська школа», прийняття Державного стандарту початкової освіти стали поштовхом до створення освітнього середовища початкової школи на засадах компетентнісного підходу. Відтак постала нагальна потреба приведення процесу підготовки майбутніх педагогів у відповідність до запитів сьогодення. Досягнення максимальних результатів у зазначеній проблемі можливе з використанням інноваційних технологій, які відповідають сучасним тенденціям організації освітнього процесу у ЗВО.

Наукова основа реалізації компетентнісного підходу у процесі навчання майбутніх учителів початкових класів окреслена у працях В. Бондаря, Л. Коваль, А. Міненко, О. Савченко, О. Пехоти, І. Шапошнікової тощо. Теоретичні питання використання інноваційних технологій навчання у професійній освіті розроблені у дисертаційних дослідженнях І. Гавриш, А. Давиденка, Л. Даниленка та інших.

Серед спеціальних (предметних) компетентностей вчителя початкових класів, з поміж інших, виділяється математична компетентність. Під професійною математичною компетентністю фахівця Я. Стельмах розуміє інтегративну властивість особистості, що забезпечує готовність самостійно і відповідально застосовувати математичний інструментарій адекватно задачам професійної діяльності, а також системоутворюючі компоненти, показники яких у вигляді математичних компетентностей свідчать про теоретичну та практичну готовність випускників ЗВО до професійної діяльності. Математична компетентність майбутнього вчителя початкової ланки освіти як

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>